
DŽÓŠI WAZA

<iframe width="560" height="315" src="https://www.youtube.com/embed/wTO75Drpjs0" frameborder="0" gesture="media" allow="encrypted-media" allowfullscreen></iframe>

Do této kategorie patří veškeré údery prováděné horními končetinami. Rozdělují se na techniky:

- **CUKI WAZA** - přímé techniky, vedené trčením, po přímce do soupeře
- **UČI WAZA** - obloukové, kyvné, vedené do soupeře švihem, sekem

Útočná stránka dávné sebeobraně okinawské tváře karate byla z velké většiny tvořena právě technikami rukou. Používání horních končetin představovalo pro bojovníka větší stabilitu v postoji a tím větší pravděpodobnost na přežití v boji. Zároveň bojovník neodkrýval snadno zranitelné části těla jako je rozkrok.

CUKI

Do této kategorie patří techniky, které by se daly charakterizovat nejvíce jako útočné, případně jako techniky protiútok. *Cuki* je úder, který probíhá zpravidla výrazem neboli trčením paže vpřed. Existují však i oblouková provedení. Efektivita úderu je zajištěna dostatečnou rychlostí a silou, především však kontrolovanou drahou.

Základní úderovou plochou *cuki* je takzvaný *seiken*, klouby prvního a druhého metakarpu. V tradičním sebeobraném pojetí však byly využívány i jiné plochy, jako například *iponken*, kdy je z pěsti lehce povytažen jeden kloub prstu (viz obrázek). Mistrů karate údajně tvrdili, že zavřená pěst je v sebeobraně málo efektivní. Jedním z dokladů tohoto tvrzení může být, že při úderu *seiken* může dojít ke zlomení zápěstních kostí na ruce. Pro úder na bradu je ze sebeobraného hlediska daleko více doporučena plocha *teišo*, tedy patka dlaně.

Úderová plocha seiken

Úderové plochy iponken a teišo

Výchozí pozice pro úder je v základním provedení *hikite*. Pěst je v pozici na boku těsně nad pánevní kostí otočená malíkem k tělu a loket aktivně přitahován. To má za následek aktivaci druhé poloviny trupu během úderu. Do *hikite*

se končetina vrací i po provedení úderu. Na první pohled se pozice může zdát nepraktická. Pohyb však vychází ze sebeobrany, kdy přitažení ruky do *hikite* symbolizuje přitažení soupeře za rukáv proti úderu a tedy navýšení efektivity a síly celého pohybu.

Podle rozsahu rotace pěsti během úderu rozlišujeme provedení *cuki*:

- **ČOKU** - klasické závodní provedení *cuki*, kdy pěst rotuje z *hikite* o 180° do konečné pozice hřbetem nahoru („dotočená pěst“)
- **TATE** - kdy pěst končí úder ve vertikální poloze hřbetem směrem ven
- **URA** - během kterého pěst nerotuje vůbec a dopadá na cíl hřbetem dolů

Tate cuki (vertikální poloha pěsti)

V závislosti na vzájemném postavení nohou a rukou rozlišujeme:

- **OI CUKI** - úder stejnou rukou jako vykročená noha
- **GJAKU CUKI** - úder opačnou rukou než je vykročená noha
- **MOROTE CUKI** - úder oběma horními končetinami naráz

TETSUI UČI

Tetsui uči je kladivový úder pojmenovaný po účinné úderové ploše. Úder zasahuje soupeře malíkovou stranu sevřené pěsti po obloukové dráze. Ta může být vedena defakto v kterékoliv rovině. Nejpoužívanější je však rovina horizontální a vertikální. Úder je hojně používán v *kata* díky efektivnosti úderové plochy. Ta je velice málo zranitelná, a tak najde uplatnění i v sebeobraně.

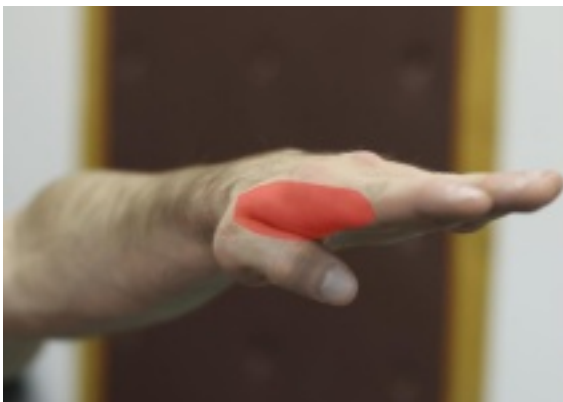
Úderová plocha tetsui

URAKEN UČI

Uraken uči se vyznačuje svojí rychlostí a švihem. Úder je prováděn klouby zavřené pěsti, avšak její hřbetní částí. Pohyb opisuje oblouk od protějšího ramene směrem k cíli. Při správném načasování je úder pro soupeře obtížně čitelný tudíž velmi překvapivý. Proto je technika hojně využívána ve sportovním zápase. V sebeobraně může úderová plocha také velmi snadno způsobit tržné rány v obličeji protivníka. V závislosti na biomechanice pohybu boků během úderu existuje více provedení *uraken uči*.

HAITÓ UČI

Haitó uči je opět pojmenováno po účinné úderové ploše. Jedná se o obloukový úder palcovou hranou propnuté ruky zpravidla veden na hlavu či krk protivníka a to ve směru zvenku dovnitř. Palec je schován směrem do dlaně a tím chráněn před zraněním. Loket se v průběhu pohybu postupně propíná, až je ve finální fázi propnutý úplně, což nabízí úderu velký dosah a tím může být pro soupeře matoucí. Existuje však i forma s pokrčeným loktem, kdy se končetina obtočí kolem hlavy soupeře a útočí zezadu na páteř. Při správné vzdálenosti technika poskytuje výhodné taktické využití.

Úderová plocha haitó

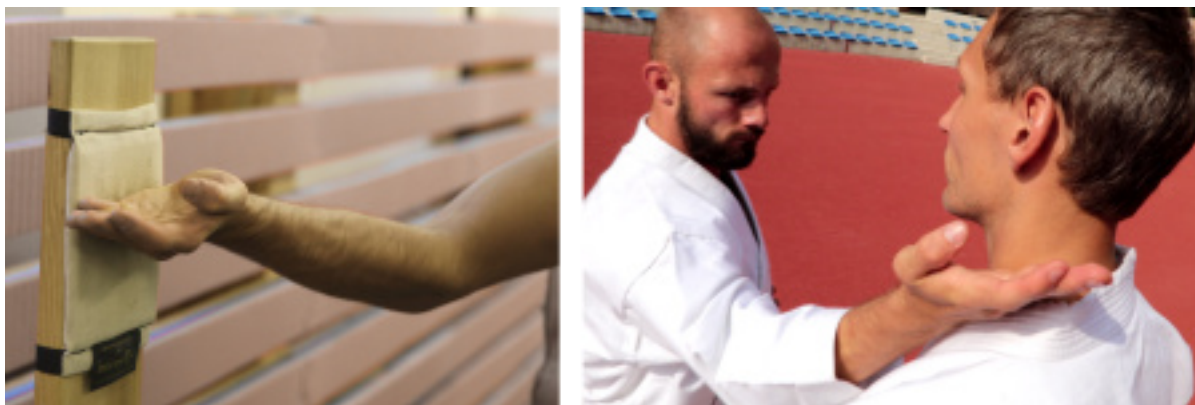
ŠUTÓ UČI

Šutó uči je opět švihový obloukový sek malíkovou hranou otevřené ruky vedený ideálně na citlivé místo protivníkovy těla. Technika je sama o sobě velmi tvrdá a účinná. Pro samostatné použití však pomalá a tudíž nevhodná. Proto se

často používá jako zakončení série nebo kombinace úderů. Ve sportovním zápase se technika pro svou agresivitu vůbec nepoužívá. Provedení je totožné jako kryt *šutó uke*.

GAMMEN ŠUTÓ UČI

Gammen šutó učí je úder vedený obloukem zvenku za použití malíkové hrany jako efektivní úderové plochy. Nápřah začíná na úrovni hlavy s palcem natočeným k hlavě. V průběhu pohybu předloktí rotuje až do finální polohy, kdy dlaň směřuje nahoru. *Gammen šutó učí* je velice destruktivní technikou díky své úhlové rychlosti. Zvláště když je úder veden na spánek, krk nebo hrdlo soupeře.

Úderová plocha šutó

NUKITE

Nukite, v překladu „kopí ruky“ je úder vedený trčením vpřed, se stejným pohybovým charakterem jako *cuki*. Velký rozdíl však spočívá v úderové ploše, kterou tvoří propracované prsty. Karatista musí mít silné a vytrénované prsty k provedení tohoto úderu. Jedná se o velmi agresivní úderovou plochu, kterou je výhodné použít do měkkých částí těla, zvláště pak jako útok na hrdlo, třísla nebo genitálie. Nezřídka se pak tento úder dá použít k útoku na oči soupeře.

EMPI UČI

Empi učí, je kategorie úderů prováděných loktem. Loket je nejméně zranitelná úderová plocha horní končetiny. Fakt nízkého rizika úrazu představuje pro útočníka velkou výhodu a úder je tak jedním z nejúčinnějších technik v karate vůbec. Zpravidla se technika používá na krátkou vzdálenost. Podle směru pohybu paže rozlišujeme několik provedení.

- **JOKO EMPI UČI** - úder loktem vedený stranou přímo, obvykle na břicho či žebra soupeře zpravidla prováděný v některém z bočních postojů z důvodu získání co největší energie přenášené do úderu. Při tomto provedení se zapojují velké svalové skupiny zad, což úderu dodává na síle.
- **MAWAŠI EMPI UČI** - plochou předloktí. Díky velké úhlové rychlosti je tento obloukový úder velice účinný při zasažení hrudi nebo brady, případně spánku soupeře. Krátký dosah paže pokrčené v lokti lze kompenzovat dostatečnou rotací boků a ramen, čímž může karatista využít větší silový potenciál svého těla.
- **AGE EMPI UČI** - kdy loket opisuje půloblouk vzhůru a útočí zpravidla na bradu soupeře. Tento nečekaný úder se dá velice těžko kontrovat. Při provedení je opět nutno zapojit rotaci trupu.
- **UŠIRO EMPI UČI** - kdy je úder veden na soupeře stojícího za námi. Každé provedení *hikite* v rámci všech úderů a krytů může být zároveň skryté *uširo empi učí*. Vždy záleží na výkladu aplikace použití techniky v *kata*.

© Radim Pavelka, Adam Zdobinský, 2017

© Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu

ISBN 978-80-87647-10-3